

VÝROČNÍ ZPRÁVA O ČINNOSTI TÝMU Č. 10 PRO ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ A BOZP ZA ROK 2016

Vedoucí týmu: Ing. Jan Valentin, Ph.D.

Tajemník týmu: Ing. Petr Svoboda

1. Poslání a charakteristika týmu

Tým č. 10 pro životní prostředí a BOZP je průřezovým týmem. V rámci činnosti týmu se aktivita zaměřuje na problematiku zvyšujících se environmentálních a BOZP požadavků při realizaci staveb s respektováním zásad ochrany zdraví při práci účastníků výstavby a ochrany životního prostředí, jakož i optimalizace využití přírodních zdrojů. V roce 2016 se prokázalo, že bylo rozumné oddělit problematiku životního prostředí, které bylo věnováno jarní jednání, a problematiku BOZP, které bylo věnováno podzimní jednání týmu. V rámci členské základny týmu se tak vytvořily 2 platformy, část členů navštívila obě jednání. Program je tedy možné lépe přizpůsobit členům týmu a motivovat je k podpoře aktivit, které jsou týmem iniciovány. V roce 2016 se podařilo prohloubit spolupráci s rozhodujícími ministerstvy.

Mezi hlavní činnosti týmu patří:

- spolupráce s orgány státní správy (MŽP ČR, ČIŽP, MD ČR, MPO, ŘSD ČR a další), v posledním období především na vyhláše týkající se opětovného využití některých materiálů pro stavbu PK;
- zprostředkování informací z komise HSE EAPA včetně návrhu dalšího postupu a implementace poznatků, závěrů a inovativních přístupů;
- spolupráce s dalšími obdobně zaměřenými profesními sdruženími v zahraničí (GESTRATA v Rakousku, DAV v Německu a další);
- snaha o maximální znovupoužití stavebních výrobků (kamenivo, asfaltová směs, beton a další);
- používání odpadních a vedlejších produktů v silničním stavitelství (např. drcená pryž, popílky, struska, problematicky uplatnitelné suroviny vznikající při těžbě a zpracování kameniva, stavební a demoliční odpady);
- v rámci možností týmu a přeneseně Sdružení podpora sféry výzkumu a vývoje při řešení otázek recyklace, uplatňování druhotných, odpadních a vedlejších produktů v silničním stavitelství;
- příprava společných projektů pro Technologickou agenturu ČR (TA ČR) v oblasti recyklace asfaltových směsí a také výzkum zaměřený na zavedení metody zjišťování protismykových vlastností – Wehner Schulze – projekt LABSKID;
- spolupráce s dalšími týmy Sdružení, a to především v oblastech:
  - negativní vlivy hluku a technologické možnosti pro jeho snižování;
  - energetická náročnost a produkce emisí (problematika nízkoteplotních technologií, využití bioproduktů apod.);
  - problematika prodlužování životnosti konstrukcí;
  - problematika znovupoužití asfaltových směsí a betonů;
- sledování systémových požadavků EMS a SM BOZP;
- propagace silničního stavitelství jako odvětví, které budováním infrastruktury přispívá k ekonomickému růstu s možností mírnit negativní dopady na ŽP a současně se prezentuje jako oblast stavebnictví, jehož cílem je prosazovat bezodpadové hospodářství;
- prosazovat lepší podmínky pro stavební práce prováděné za provozu, a to jak prostřednictvím zadání prací od investorů, tak větší informovaností veřejnosti (účastníků silničního provozu).

2. Činnost týmu v roce 2016

Počet porad v roce 2016, místa konání, počet přítomných.

Datum porady	Místo konání / u firmy	Počet účastníků
18. 5. 2016	Sdružení pro výstavbu silnic	9
12. 12. 2016	PRAGOPROJEKT, a.s.	11

2.1. Výsledky činnosti týmu v roce 2016 v oblasti ŽP

Změny v zákonech a dalších předpisech týkajících se ŽP

Informovanost členských organizací o legislativních změnách v zákonech, vyhláškách a dalších předpisech týkajících se environmentálních zákonů je zajištěna formou tzv. Ekologického informačního servisu (EIS), který pro SVS zajišťuje Ing. Baránek. EIS je vydáván čtyřikrát ročně a obsahuje rovněž aktualizovaný seznam zákonných předpisů v environmentální oblasti, výklad některých pojmů a nových ustanovení a případně také korespondenci se státní správou. Na jednání týmu byl přizván rovněž Ing. Zdeněk Veverka, který podal informace z přípravy některých prováděcích předpisů k zákonu o odpadech a především na několika případech ukázal, že není velkým problémem připravit zákon a prováděcí vyhlášky, ale vysvětlit účastníkům v mezirezortním řízení oprávněnost některých požadavků. Členům týmu byla nabídnuta účast na semináři k nové normě ČSN EN ISO 14001:2016 Systém environmentálního managementu – Požadavky s návodem pro použití.

Problematika předcházení vzniku odpadů a recyklace

Na jednání týmu byla podána informace o přípravě novely zákona o odpadech a byl domluven společný postup s MPO a MŽP na přípravě vyhlášky, ve které by bylo definováno, jak nahlížet na materiály, které jsou získávány v rámci staveb a rekonstrukcí (zeminy, asfaltové směsi, betony). V této záležitosti se uskutečnilo několik jednání, které inicioval člen výboru pro životní prostředí poslanec PS PČR Miloš Babiš. Během letního období byly připraveny základní teze vyhlášky zatím pro asfaltové směsi, teze byly odeslány na MŽP a MPO k projednání. Snažili jsme se rovněž o osvětu problematiky u důležitých partnerů, kteří byli přizváni ke spolupráci. ŘSD ČR bylo požádáno o zpracování rešerše předpisů Systému jakosti pozemních komunikací (SJ PK) týkajících se problematiky znovupoužití materiálů pro stavbu vozovek. Tajemník týmu přednesl příspěvek na téma předcházení vzniku odpadů při výstavbě a rekonstrukcích pozemních komunikací na školení inspektorů ČIŽP a workshopu k předcházení vzniku odpadů u společnosti Ernst & Young. Několikrát se sešla pracovní skupina zřízená při MPO, porady se zúčastnili i zástupci Ministerstva zdravotnictví.

Problematika EIA

Členové týmu byly seznámeni s aktuální situací při přípravě staveb. O aktuálním stavu problematiky EIA informoval na jednání týmu Ing. Tomáš Šikula ze společnosti HBH Projekt. Nejprve popsal situaci po přijetí zákona č. 39/2015 Sb. Vývoj jednání s Evropskou komisí dospěl k tomu, že stanoviska dle zákona č. 244/1992 Sb. nebylo možné úspěšně ověřit a využít. Do mezirezortního připomínkového řízení byl odeslán návrh materiálu, který navrhl další postup. Investoři po schválení materiálu začali zpracovávat nové dokumentace EIA. Byla vyjádřena obava, že dojde ke zdržení o jeden až dva roky. Dle výkladu Ministerstva dopravy je možné invariantní posouzení, bude se vycházet z aktuálně zpracovaného stupně projektové dokumentace a stavba se nebude posuzovat ve variantách. V dokumentaci EIA pak bude popsáno, jakými variantami se investor zabýval a proč do procesu posouzení předkládá jednu konkrétní variantu. Dalším problémem mohou být kapacitní možnosti zpracovatelů EIA.

Členové týmu byly informovány o přípravě novely zákona, která umožnila nakonec 9 vybraným prioritním stavbám dostat rychle ověřovací stanovisko a nečekat na nový posudek EIA.

Byla projednána také připravovaná novely zákona o vlivu stavby na životní prostředí, která se musí přijmout do června 2017. V příloze se navrhuje posuzovat celým procesem EIA pouze výstavbu nových dálnic. U úprav dálnic, např. rozšiřování, by proběhlo pouze zjišťovací řízení. Je snaha stanovit délku platnosti stanoviska neomezeně, protože životní prostředí se v průběhu přípravy stavby stále sleduje. Zástupci Sdružení se zúčastnili na MŽP připomínkového řízení. Momentálně je novela v Poslanecké sněmovně PČR.

Energetický audit podle zákona č. 406/2000 Sb.

Tomáš Chadim, TÜV SÜD Czech s.r.o., prezentoval na jednání týmu povinnosti vyplývající z novely zákona č. 406/2000 Sb., které musí plnit velké organizace. Podnikatel, který není malým nebo středním podnikatelem, je povinen zpracovat pro jím užívané nebo vlastněné energetické hospodářství energetický audit a dále jej pravidelně zpracovávat nejméně jednou za 4 roky. Alternativou je zavedení a certifikace systému hospodaření s energií nebo certifikace systému environmentálního managementu, který zahrnuje energetický audit.

Sledování vývoje v normalizačních komisích týkajících se životního prostředí a problematika nebezpečných látek v kamenivu

Jsou sledovány normalizační komise týkající se na týmu projednávané problematiky, především CEN/TC 351 Nebezpečné látky a CEN/TC 154 TG 13 Uvolňování nebezpečných látek v kamenivu. Členové týmu byli informováni o problematice azbestu a siliky. Této záležitosti se momentálně věnuje EAPA ve svých odborných komisích.

2.2. Výsledky činnosti týmu v roce 2016 v oblasti BOZP

Změny v zákonech a dalších předpisech týkajících se BOZP

Informovanost členských organizací o legislativních změnách v zákonech, vyhláškách a dalších předpisech týkajících se zákonů v oblasti BOZP a ochrany zdraví při práci je zajištěna publikací pravidelné informace ve zpravodaji SILNICE MOSTY.

Problematika bezpečnosti na stavbách za provozu

Pokračovala jednání s ŘSD ČR týkající se zadávacích podmínek na stavby, na jednáních byl kladen důraz na moderní prvky (dočasná svodidla, výstražná znamení, telematika, úseková měření atd.). V budoucnu je třeba se také více zaměřit na důkladnější ochranu staveniště. Šíře zabezpečení by měla respektovat především délku uzavírky a intenzitu dopravy v daném úseku, tato oblast není stále uspokojivě řešena. Požadavky musí být součástí dokumentace pro výběrové řízení a musí obsahovat i zajištění podmínek pro realizaci plánu BOZP.

ŘSD ČR se nyní ve větší míře snaží o osvětu problematiky. Důležité je zpracování statistik o nehodách a zpracování listů bezpečnosti s popisem nehod. Popisy nehod společně s „výstavou“ zdemolovaných aut a mechanismů na odpočívkách by měly všem zaměstnancům ŘSD ČR a všem dalším osobám, které pracují v uzavírkách, sloužit jako memento nehod, ke kterým již nemusí přístě docházet. M. Prášil z ŘSD ČR na jednání týmu poukázal na další preventivní opatření, která jsou postupně zaváděna do praxe, a upozornil na to, že problematika ochrany pracovníků v uzavírkách není dostatečně vnímána zhotoviteli staveb, kteří nedisponují statistikou nehod, nebo data neposkytují zadavateli stavby. Samostatně pan Prášil prezentoval ukázky přehledných jednostránkových letáků „Minuty pro život“, které ŘSD pro své účely a informovanost zaměstnanců využívá. Členové týmu doporučili informační materiály umístit přímo na www.pjpk.cz, tato stránka je zhotoviteli hojně využívána.

Jakub Kolesár, ředitel BOZP, Skanska, a.s., na jednání týmu přednesl, jakým způsobem Skanska přistupuje k předcházení nehod na dopravních stavbách. Řešením je eliminovat nebezpečné situace, aby co nejméně docházelo ke skoronehodám a/nebo nehodám. Za tímto účelem se ve společnosti Skanska zavedla některá opatření jako např. důsledná evidence nejen smrtelných a ostatních úrazů, ale také skoronehod a nebezpečných situací. Podstatně se rovněž zvýšila četnost kontrol BOZP. Ze statistiky lze vyčíst zmenšení počtu úrazů v roce 2016, což může již být pozitivním vlivem zavedených opatření. Dále ukázal řadu pozitivních záležitostí ke snížení nehodovosti a poukázal také na přetrvávající nebezpečné situace.

Zlepšení podmínek pro práci je možné zajistit i lepší činností koordinátorů bezpečnosti práce. Povinnosti zadavatelů staveb vyplývají ze zákona č. 88/2016, kterým se mění zákon č. 309/2006 Sb., o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, a nařízení vlády č. 136/2016 Sb. Oba předpisy mají významný dopad na činnost koordinátorů BOZP na stavbách. V § 14 zákona 309/2006 Sb. je ustanovena povinnost zadavatele stavby písemně určit jednoho nebo více koordinátorů bezpečnosti práce, budou-li na staveništi působit zaměstnanci více než jednoho zhotovitele. Koordinátor musí být určen při přípravě stavby od zahájení prací na zpracování projektové dokumentace pro stavební řízení do jejího předání zadavateli stavby a při realizaci stavby od převzetí staveniště prvním zhotovitelem do převzetí dokončené stavby zadavatelem stavby. Povinnost stanovená v § 14 není často ze strany zadavatelů staveb plněna (SOD často neobsahují žádné informace o předmětu plnění funkce koordinátora BOZP, koordinátor není písemně určován, přestože mohou být správní delikty na úseku bezpečnosti práce dle zákona č. 251/2005 pokutovány až do výše 400.000 Kč. P. Altof ze společnosti PRAGOPROJEKT, a.s. připomněl na jednání týmu i náležitosti plánu BOZP, k jehož obsahu byla velká diskuze, způsob odstranění nedostatků zjištěných koordinátorem a pravomoci koordinátora.

3. Členská základna týmu

Členská základna týmu byla ustanovena v roce 2007. Do týmu jsou průběžně doplňováni další zájemci, rozšiřována je rovněž databáze spolupracujících odborníků a organizací, kteří se stávají pravidelnými hosty jednání týmu. V roce 2016 se uskutečnila 2 jednání týmu. Vzhledem k tomu, že je z hlediska zájmu jednotlivých členů týmu problematika rozdělena na ŽP a BOZP, bylo první jednání zaměřeno na problematiku ŽP a druhé na BOZP. Oproti předchozím rokům je přece jen problematika týkající se ŽP a BOZP členy Sdružení pro výstavbu silnic vnímána vážněji, než tomu bylo dříve, dostatečná ovšem není.

4. Související pracovní jednání

V souvislosti s činností týmu se J. Valentin zúčastňoval pravidelného jednání komise HS(E) při EAPA. Uskutečnilo se také společné jednání s Technickou komisí EAPA, kterou ze strany Sdružení zastupuje Ing. J. Fiedler. Uskutečnilo se rovněž několik jednání pracovní skupiny MPO k připravované vyhlášce ke znovupoužití stavebních materiálů. Tajemník týmu se zúčastnil jednání pracovní skupiny CEN/TC 227/WG 6, ve které je sledována činnost technických komisí zaměřených na problematiku životního prostředí (především CEN/TC 350 a 351), přednesl příspěvek na setkání inspektorů pro oblast odpadů při ČIŽP a na workshopu pořádaném společností Ernst & Young.

5. Informační zdroje a spolupráce s jinými institucemi

Informační zdroje – např. EAPA, CEN, ÚNMZ, MŽP, ČIŽP, MPO, výrobci materiálů, MD (BESIP).
Spolupráce s jinými institucemi – VUT, ČVUT, SPS v ČR, CDV a dalšími.

6. Program činnosti na rok 2017, předpokládané termíny jednání

V návaznosti na zkušenosti s organizací jednání týmu a jeho zaměření místopředseda SVS Ing. Michal Reiter navrhl tým úplně oddělit, aby měla část týkající se ŽP a BOZP samostatného vedoucího a tajemníka a rovněž slíbil doporučit osobu ze společnosti Skanska, která by pozici vedoucího týmu zastávala. Na základě dalších jednání bude na jednání správní rady dne 30. 3. 2017 odsouhlaseno, zda bude tým rozdělen zcela, nebo bude tým jeden a bude vždy tematicky upravován program jednání.

Po projednání ve správní radě SVS bude stanoven plán jednání týmu.

V nadcházejícím roce by se činnost týmu měla zaměřit na následující témata:

- spolupráce s MŽP, MPO a Ministerstvem zdravotnictví při přípravě vyhlášky k druhotným materiálům vznikajícím při stavbě a rekonstrukcích pozemních komunikací;
- zaměření na problematiku bezpečnosti práce při realizaci silničních staveb, zejména v podmínkách běžného provozu;
- informace o realizaci projektů TA ČR zaměřených na technologie šetrné k ŽP a zmírňující negativní dopady na zdraví pracovníků;
- sledování problematiky uplatňování zkoušek nebezpečných přísad v rámci revizí norem na výrobky pro stavbu vozovek.

Zpracovali: Ing. Jan Valentin, Ph.D., vedoucí týmu
Ing. Petr Svoboda, tajemník týmu

V Praze dne 22. 2. 2017